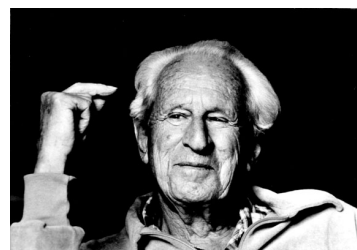

Herbert Marcuse va publicar *One-Dimensional Man* el 1964. Gairebé 50 anys després, els darrers paràgrafs del llibre semblen profètics (els subratllats són meus):

Però la lluita per una solució ha sobrepassat les formes tradicionals. Les tendències totalitàries de la societat unidimensional fan ineficaces les formes i els mitjans de protesta tradicionals, potser fins i tot perillosos, perquè preserven la il·lusió de sobirania popular. Aquesta il·lusió conté una veritat: «el poble», que anteriorment era el ferment del canvi social, «s'ha elevat» per convertir-se en el ferment de la cohesió social. En aquest fenomen, més que en la redistribució de la riquesa i la igualtat de classes, hi ha la nova estratificació característica de la societat industrial avançada.

Tanmateix, sobre la base popular conservadora es troba el substrat dels proscrius i els “estranys”, els explotats i els perseguits d'unes altres races i d'uns altres colors, els aturats i els que no poden ser ‘empleats’. Ells existeixen fora del procés democràtic, la seva vida és la necessitat més immediata i la més real per posar fi a institucions i condicions intolerables. Així, la

seva oposició és revolucionària fins i tot si la seva consciència no ho és. La seva oposició ataca el sistema des de l'exterior i per tant no és derrotada pel sistema; és una força elemental que viola les regles del joc i, quan ho fa, ho revela com una partida trucada.

Quan es reuneixen i surten al carrer sense armes, sense protecció, per demanar els drets civils més primitius, saben que s'han d'enfrontar a gossos, pedres, bombes, la presó, els camps de concentració, fins i tot la mort. La seva força està darrere de tota manifestació política a favor de les víctimes de la llei i l'ordre. Que hagin començat a negar-se a jugar el joc pot ser el fet que assenyali el principi del final d'un període.

Res no permet suposar que sigui un bon final. Les capacitats econòmiques i tècniques de les societats establertes són prou grans per permetre reajustaments i concessions als pàries, i les forces armades estan prou entrenades i equipades per a ocupar-se de les situacions d'emergència. Tanmateix, l'espectre hi és una altra vegada, dins i fora de les fronteres de les societats avançades. El fàcil paral·lelisme històric amb els bàrbars amenaçant l'imperi de la civilització crea un prejudici sobre el tema; el segon període de barbàrie pot ser l'imperi continuat de la civilització mateixa. Però hi ha la possibilitat que, en aquest període, els extrems històrics es troben una altra vegada: la consciència més avançada de la humanitat i la força més explotada. No és més que una possibilitat. La teoria crítica de la societat no té conceptes que puguin aixecar un pont sobre l'abisme entre el present i el seu futur: sense sostenir cap promesa, ni tenir cap èxit, continua sent negativa. Així, vol romandre lleial a aquells que, sense esperança, han donat i donen la seva vida al Gran Rebuig.

Al començament de l'era feixista, [Walter Benjamin](#) va escriure:
«Nur um der Hoffnungslosen willen ist uns die Hoffnung gegeben».
Només pel bé dels [desesperats](#) ens és donada l'esperança.